

Ministerie van Algemene Zaken
t.a.v. de informateurs H.G.J. Kamp en W.J. Bos en onderhandelaars
M. Rutte, D.M. Samsom, S.A. Blok en J.R.V.A. Dijsselbloem
Postbus 20001
2500 EA Den Haag

Prinsessegracht 21
Postbus 123
2501 CC Den Haag
t (070) 312 21 21
f (070) 312 21 00
e-mail:
scholtus@hbo-raad.nl
Doorkiesnummer:
(070) – 312 21 69
Datum:
12 oktober 2012
Ons kenmerk:
12.2107.dir.bs
Onderwerp:
Leenstelsel

Geachte heren Kamp, Bos, Rutte, Samsom, Blok en Dijsselbloem,

In onze brief van 1 oktober jl. hebben wij uw aandacht gevraagd voor het behoud van een toegankelijk hoger onderwijs. Dinsdag 9 oktober is bekend geworden dat de onderhandelaars overeenstemming hebben bereikt over de geleidelijke invoering van een leenstelsel. Naar wij begrijpen is het overleg over de nadere invulling hiervan nog niet afgerond.

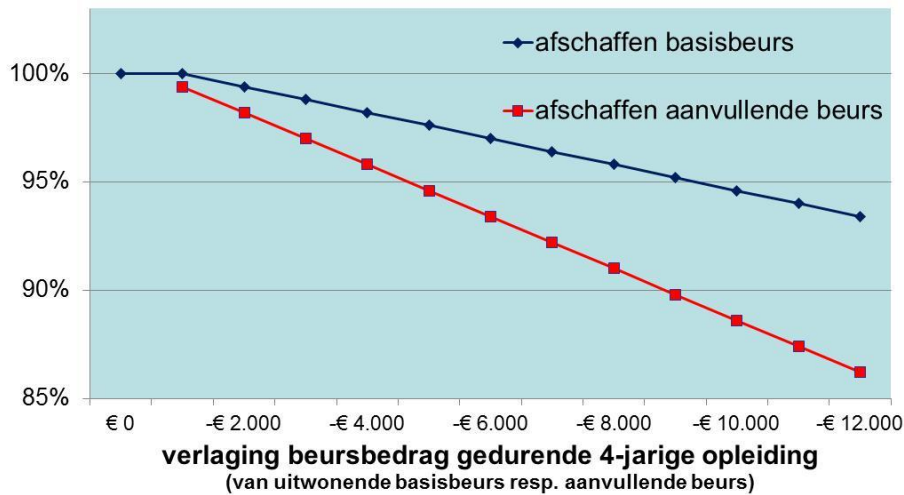
Het gaat daarbij allereerst om aanvullende maatregelen om te voorkomen dat leenaversie jongeren weerhoudt van het volgen van een opleiding aan een hogeschool. Daarnaast is de invulling van het terugbetalingsregime een tweede aandachtspunt.

Sociaal leenstelsel en toegankelijkheid

De hogescholen hebben berekend dat de afschaffing van de basisbeurs zal leiden tot een vraaguitval van 15.000 studenten in het hbo. Deze berekening is gebaseerd op onderzoek dat door het CPB wordt aangehaald. Uit dit onderzoek blijkt dat vanaf € 1.000 kostenverhoging bij elke extra €1.000 naar verwachting 0,6% van de (potentiële) studenten afhaakt.

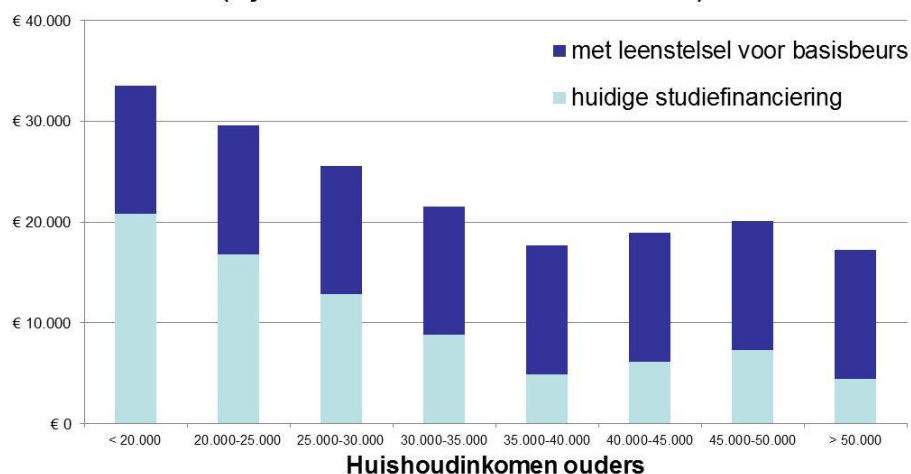
Afschaffing van uitsluitend de basisbeurs (in totaal € 12.800 voor een uitwonende student tijdens een vierjarige hbo-bacheloropleiding) leidt in het hbo tot genoemde vraaguitval van 15.000 studenten. Het laat zich raden dat dit vooral studenten uit de lagere inkomensgroepen zal betreffen. Hierbij is uitgegaan van het behoud van de huidige aanvullende beurs (voor uitwonende studenten afhankelijk van het ouderlijk inkomen maximaal € 12.000 over vier jaar). Indien ook de aanvullend beurs zou worden afgeschaft zal de vraaguitval in het hbo meer dan 25.000 studenten zijn. Vanzelfsprekend zal dit eveneens vooral studenten uit de lagere inkomensgroepen treffen.

Geraamd effect van leenstelsel op deelname hoger onderwijs

Dit kan nader worden geadstrueerd vanuit het perspectief dat studenten vanuit de verschillende inkomensgroepen hebben op een toekomstige studieschuld. Uit bestaande cijfers kan worden afgeleid dat de omvang van de studieschuld afhankelijk is van het ouderlijk inkomen. Hieronder is dit grafisch weergegeven, waarbij tevens tot uitdrukking komt wat de studieschuld zal zijn van studenten na invoering van een leenstelsel waarin (uitsluitend) de basisbeurs wordt afgeschaft. Hierbij zijn de effecten van het eventueel wegvallen van de aanvullende beurs nog niet verdisconteerd.

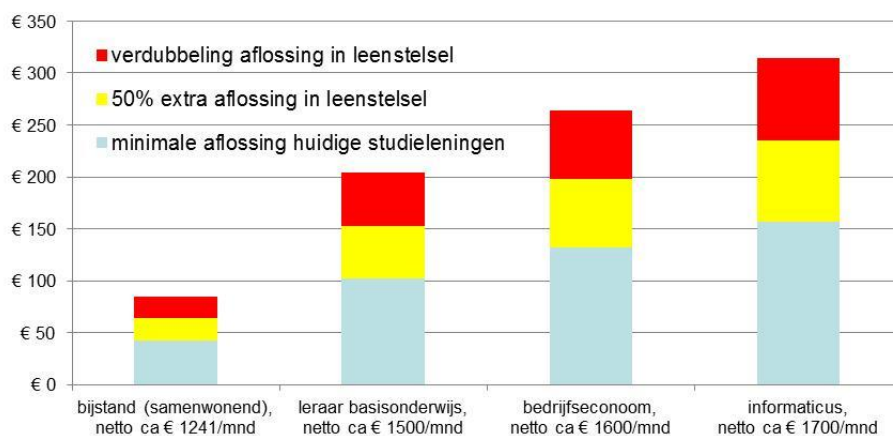
Gemiddelde studieschuld, excl. rente na afronding opleiding (bij huishoudinkomen ouders tot € 50.000)

Sociaal leenstelsel en schuldaflossing

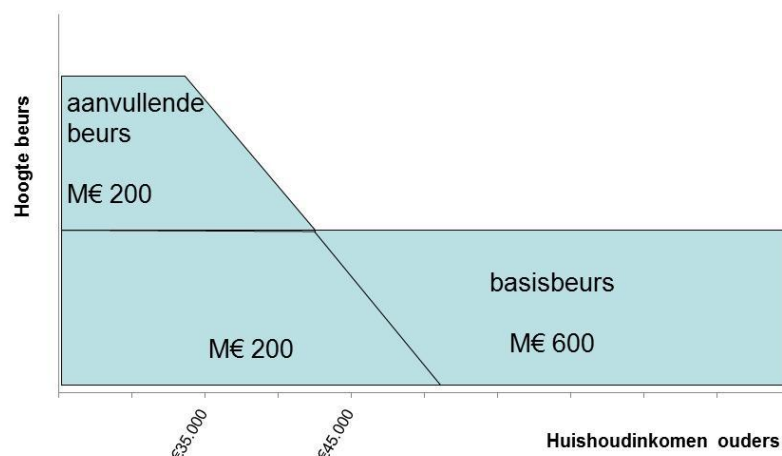
De aflossing van de opgebouwde studieschuld zal afhankelijk zijn van het inkomen na de opleiding. Hieronder zijn weergegeven de verplichte aflossingsbedragen per maand wanneer gekeken wordt naar de aanvangssalarissen van hbo-afgestudeerden. Aangenomen mag worden dat de hoogte van de verplichte aflossingsbedragen noodzakelijkerwijs hoger zullen worden na invoering van een leenstelsel, omdat door de aanzienlijke verhoging van de (totale) studieschuld het risico voor de Staat van niet afbetaalde studieschulden anders buitenproportioneel toe zal nemen.

Verplichte maandelijkse aflossing per maand

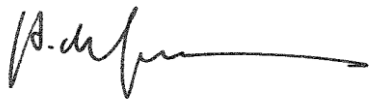
De hogescholen onderkennen de politieke realiteit van mogelijke invoering van een leenstelsel. Vanuit het belang dat wij hechten aan een toegankelijk hoger (beroeps)onderwijs hebben wij allereerst gepleit voor het behoud van de middelen die thans beschikbaar zijn voor (veelal eerste generatie) studenten uit de lagere inkomensgroepen. Het gaat daarbij niet alleen om het budget dat gemoeid is met de huidige aanvullende beurs maar ook met de middelen voor de basisbeurs voor deze groep studenten. Daarnaast dienen de vrijvallende middelen te worden geïnvesteerd in de kwaliteit van het hoger onderwijs. Een hogere prijs verdient immers een nog betere kwaliteit!

Huidig SF-budget naar inkomen ouders

De hogescholen realiseren zich dat de nadere uitwerking van een sociaal leenstelsel zal plaatsvinden door het nieuw te vormen kabinet en hopen dat het regeerakkoord de benodigde ruimte zal bieden voor een toegankelijk hoger (beroeps)onderwijs.

Met vriendelijke groet,

Mr. Thom de Graaf,
voorzitter

c.c. fractievoorzitters Tweede Kamer